

Publiceringsår 2016

Statistik över regelbunden tillsyn första halvåret 2016

Statistik 2016

Diarienummer: 2016:5836

Foto: Monica Ryttmarker

Statistik över regelbunden tillsyn första halvåret 2016

Skolinspektionen granskar regelbundet landets skolor, för att se att de följer de lagar och regler som finns för verksamheten. Det kallas för regelbunden tillsyn. Tillsynen sker i två olika former, bastillsyn eller prioriterad tillsyn. Den prioriterade tillsynen riktas mot de skolenheter där Skolinspektionen bedömer att det finns en större risk att eleverna inte får den utbildning de har rätt till. Skolinspektionen granskar också alla huvudmän i så kallad huvudmannatillsyn.

Skolinspektionen har besökt nästan 400 skolor i den regelbundna tillsynen

Under första halvåret 2016 gjorde Skolinspektionen regelbunden tillsyn på 389 grund- och gymnasieenheter. Tillsynen sker i två olika former, bastillsyn eller prioriterad tillsyn. Den prioriterade tillsynen riktas mot de skolenheter där Skolinspektionen bedömer att det finns en större risk att eleverna inte får den utbildning de har rätt till. Första halvåret 2016 gjordes prioriterad tillsyn på 205 grundskoleenheter och 54 gymnasieenheter skolenheter, på övriga skolenheter gjordes bastillsyn. Nio av tio av alla granskade prioriterade gymnasieskolor hade någon typ av brist och bland grundskolorna hade åtta av tio av de som fått en prioriterad tillsyn någon form av brist.

Vanligaste utvecklingsområdena samma som tidigare år

De största utvecklingsområdena som Skolinspektionen såg på skolorna med prioriterad tillsyn var förutsättningar för lärande och trygghet (Gy 69 %, Gr 56 %), rektors arbete med uppföljning, analys och utvärdering av verksamheten (Gy 48 %, Gr 37 %) samt arbetet med trygghet och studiero (Gy 39 %, Gr 43 %). Samma områden förekom som vanliga brister under 2015 men andelen skolenheter med någon typ av brist totalt var högre i gymnasieskolorna och lägre i grundskolorna som fått tillsynsbeslut under våren 2016.

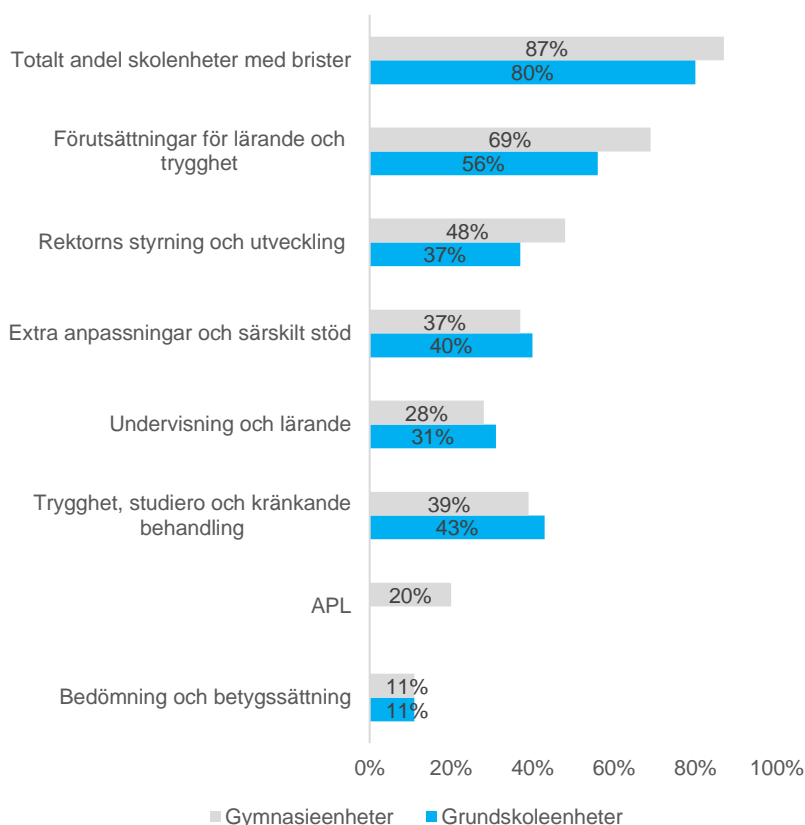

Diagram 1. Andel brister per bedömningsområde i den prioriterade tillsynen i granskade grund- och gymnasieenheter, första halvåret 2016

Många skolor brister med arbetet kring det hälsofrämjande och förebyggande arbetet

Under området "Förutsättningar för lärande och trygghet" bedöms bland annat skolornas arbete med elevhälsan. Skolinspektionen ser att detta är ett stort bristområde för de skolenheter och huvudmän med prioriterad tillsyn som besökts under det första halvåret 2016. Det var det även under 2015. Nästan fyra av tio grundskolor och mer än hälften av gymnasieskolorna fick påpekad brist för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet under det första halvåret 2016. Under detta område bedöms även närvaro och frånvarorapportering där fick främst gymnasieskolor påpekad brist (Gr 2 %, Gy 9 %) samt att eleverna har tillgång till skolbibliotek (Gr 7 %, Gy 17 %).

Skolinspektionen ser brister på mer än var tredje skolenhet i bastillsynen

Bastillsyn görs på fristående grund- och gymnasieenheter som inte bedömts behöva den mer djupgående prioriterade tillsynen. Bastillsynen omfattar ett mindre antal områden¹ jämfört med den prioriterade tillsynen. Under första halvåret 2016 har totalt 66 fristående grundskoleenheter fått bastillsyn och 64 gymnasieenheter. De vanligast förekommande bristerna i bastillsynen av både grund- och gymnasieskolan fanns inom området *styrning och utveckling av verksamheten* (Gr 27 %, Gy 17 %). 39 % av grundskoleenheterna och 34 % av gymnasieenheterna som fått bastillsyn hade någon form av brist inom de tre områden som omfattas av bastillsynen.

Skolinspektionen har besökt över 170 huvudmäns grund- och gymnasieverksamheter

En huvudman är den som driver en skola, till exempel en kommun eller ett företag. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i den regelbundna tillsynen. Det handlar bland annat om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet. Under första halvåret 2016 har Skolinspektionen fattat tillsynsbeslut om 223 huvudmäns gymnasie- och grundskoleverksamheter hos sammanlagt 174 unika huvudmän.

Bristerna i skolan speglar bristerna hos huvudmännen

Cirka 7 av 10 granskade huvudmän hade någon form av brister i sin grund- eller gymnasieverksamhet under första halvåret 2016. De främsta utvecklingsområdena som Skolinspektionen ser hos huvudmännen speglar de brister som vi ser på skolorna när det gäller att se till att det finns tillgång till elevhälsa. Vidare brister nästan en tredjedel av samtliga granskade huvudmän grundskoleverksamhet och hela hälften av gymnasieverksamheterna i arbetet med utvecklingen av utbildningen vid skolenheterna. Det är främst det systematiska kvalitetsarbetet som många huvudmän behöver utveckla, ett område som Skolinspektionen ser som en viktig nyckel till en väl fungerande verksamhet.

---

¹ Skolenheter som får en bastillsyn bedöms inom följande tre områden: "Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling", "Styrning och utveckling av verksamheten" och "Undervisning och lärande".

Statistik över viten

Antalet viten har ökat jämfört med samma period föregående år

Under första halvåret 2016 har Skolinspektionen fattat 70 beslut om föreläggande vid vite inom anmälningsärenden och den regelbundna tillsynen (inklusive riktade tillsyner) jämfört med 40 beslut vid samma tidpunkt föregående år². För hela 2015 fattade Skolinspektionen 90 beslut om föreläggande med vite totalt. De beslutade vitesbeloppen har varit mellan 30 000 och 2 500 000 kronor. I de allra flesta fall åtgärdar huvudmännen bristerna och vitet behöver sällan betalas ut. Myndigheten har hittills gjort 20 ansökningar om utdömmande varav sju även har beslutats (2 har ännu inte vunnit laga kraft).

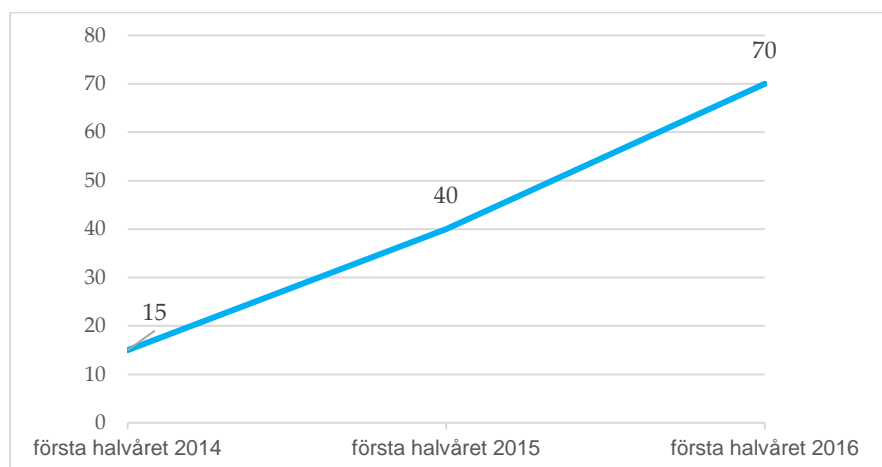

Diagram 2. Beslut om föreläggande vid vite på myndigheten första halvåren 2014-2016

---

² Ett föreläggande kan förenas med vite. Det betyder att huvudmannen, alltså den som ansvarar för skolan, kan bli tvungen att betala en summa pengar om inte bristerna åtgärdas i tid. Skolinspektionen bestämmer i beslutet hur stort vitet ska vara. Om huvudmannen inte följer föreläggandet kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vite. Pengarna går till statskassan. Huvudmannen, alltså den som ansvarar för skolan, kan överklaga ett föreläggande med vite till förvaltningsrätten. I och med den förändrade lagstiftningen 1 januari 2015 om viten ska Skolinspektionen nu i fler fall än tidigare besluta om att skolornas huvudmän kan komma att få betala vite om iakttagna brister i skolan inte åtgärdas.

Om Statistiken

Fakta

Statistiken över regelbunden tillsyn publiceras två gånger per år, helårsstatistik i februari och halvårsstatistik i juli. Halvårsstatistiken är en mer begränsad publicering och omfattas endast grundskolor och gymnasieskolor, inte övriga skolformer (förskola, fritidshem, särskola och vuxenutbildning). Statistiken är preliminär och kommer att ersättas av statistik för hela 2016.

Mer om regelbunden tillsyn

Skolinspektionens tillsyn utgår från skollagen, förordningar, läroplaner, kursplaner och andra bestämmelser som verksamheterna i skolväsendet är skyldiga att följa. Huvuddelen av den tillsyn som Skolinspektionen utövar sker inom ramen för den regelbundna tillsynen. Från och med januari 2015 tillämpar Skolinspektionen en ny modell för regelbunden tillsyn.³ Den nya tillsynsmodellen innebär en starkare inriktning av tillsynen mot de skolor där Skolinspektionen bedömer att många elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Dessa skolor får en mer omfattande tillsyn än övriga. Den nya modellen lägger också större fokus på de processer som behöver fungera för att skolor och andra verksamheter⁴ ska klara av sitt uppdrag och på att bedöma helheten snarare än enskilda faktorer.

För att styra tillsynsresurserna till de områden och de skolor som bedöms vara i störst behov av utveckling och förbättring, differentieras tillsynen på skolenhetsnivå utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. I analysen väger Skolinspektionen samman ett antal mått och faktorer: kunskapsresultat, elev- och personalsvar från Skolenkäten om studiemiljö och skolledning, tidigare anmälningar, viten och skadeståndskrav mot skolan. För fristående skolor sker även en bedömning av risk för negativ påverkan på verksamheten till följd av den ekonomiska situationen. Sammanvägningen av dessa faktorer avser att fungera som en riskindikator – de skolor som väljs ut för prioriterad tillsyn är de skolor där vi bedömer att det är störst risk att eleverna inte får den utbildning de har rätt till. Skolinspektionens regionala avdelningar kan sedan lägga till ytterligare skolor baserat på erfarenheter och tillkommande uppgifter. De fristående skolor som inte får en prioriterad tillsyn får en mindre omfattande tillsyn – så kallad bastillsyn – där färre områden granskas. Kommunala skolor som inte får en prioriterad tillsyn inspekteras endast via Skolinspektionens tillsyn av huvudmannen.

I den nya tillsynsmodellen får en tredjedel av alla huvudmän inom skolväsendet tillsyn varje år mellan 2015 och 2017. Alla verksamheter berörs av tillsyn, antingen genom tillsyn på huvudmannanivå eller genom prioriterad eller bastillsyn på enhetsnivå. Vuxenutbildning, fritidshem, förskola och annan pedagogisk verksamhet inspekteras i huvudsak på huvudmannanivå, medan grund- och grundsärskolor samt gymnasie- och gymnasiesärskolor också inspekteras på skolenhetsnivå. Prioriterad tillsyn genomförs varje år på 20-25 procent av enheterna som ska få tillsyn under det året.

---

³ En närmare beskrivning av modellen för regelbunden tillsyn finns på Skolinspektionens webbplats.

⁴ Skolinspektionen har tillsynsansvar för skola, förskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

www.skolinspektionen.se